

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 7

The 7th STOU National Research Conference

การส่งเสริมและพัฒนาการผลิตยางพาราของเกษตรกรในอำเภอเมืองน่าน จังหวัดน่าน

The Extension and Development of Rubber Production of Farmers in Mueangnan District, Nan Province

สารภี ศรีงาม (Sarapee Sringam)¹ เฉลิมศักดิ์ ตุ่มหิรัญ (Chalemsak Toomhiran)² จินดา ขลิบทอง (Jinda Khlibtong)³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจ (2) สภาพการผลิตยางพารา (3) ปัญหาและข้อเสนอแนะ (4) แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตยางพาราของเกษตรกรในอำเภอเมืองน่าน จังหวัดน่าน ประชากรคือ เกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา กับกรมส่งเสริมการเกษตร ปี 2558/2559 จำนวน 2,562 คน สุ่มตัวอย่างได้ 190 คน โดยวิธีการสุ่มแบบง่าย เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดอันดับ ผลการศึกษาพบว่า (1) เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 52.59 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา สมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.94 คน แรงงาน เฉลี่ย 2.25 คนรายได้จากภาคการเกษตร เฉลี่ย 97,671.98 บาทต่อปี นอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 72,326.32 บาทต่อปี รายได้เฉลี่ยรวม 169,468.94 บาทต่อปี รายจ่ายเฉลี่ยรวม 82,547.37 บาทต่อปี หนี้สินรวมเฉลี่ย 208,340.74 บาทต่อปี มีพื้นที่ทำเกษตรเป็นของตนเอง เฉลี่ย 12.75 ไร่ ปลูกยางพาราเฉลี่ย 8.90 ไร่ อายุเฉลี่ย 7.74 ปี (2) พื้นที่ปลูกส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบ และเชิงเขา ใช้พันธุ์ RRIM 600 เตรียมดินโดยไถพลิกดินและไถพรวนดิน ระยะปลูก 3 x 7 เมตร และ 4 x 6 เมตร ใส่ปุ๋ยหินฟอสเฟตและปุ๋ยอินทรีย์คั่วคั่วกันรอกันหลุมก่อนปลูก ไม่นิยมปลูกพืชร่วมพืชแซม ใช้ปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยเคมี ตัดแต่งกิ่งในช่วง 1-3 ปีแรก การระบาดของโรคและแมลงระดับน้อย อายุเฉลี่ยของยางที่กรีตได้ 6.64 ปี ใช้ระบบการกรีตครั้งต้นสองวันเว้นหนึ่งวัน ช่วงเวลา 02.00 – 06.00 น. ส่วนใหญ่ผลิตเป็นยางก้อนถ้วย มีผลผลิตเฉลี่ย 320.68 กิโลกรัมต่อไร่ มีความต้องการรวมกลุ่มผลิตและแปรรูปยางพาราขายผลผลิตให้กับผู้รวบรวมในท้องถิ่น ผ่านการรวมกลุ่มมีการประมูลราคา และตรวจสอบราคาก่อนการขาย ได้รับเงินทันทีหลังจากการขายผลผลิต (3) มีปัญหาด้านราคาและน้ำในฤดูแล้ง เสนอให้รัฐดูแลในเรื่องราคาหรือสนับสนุนปัจจัยการผลิตการประกันราคา และจัดอบรมที่เน้นการสาธิตและฝึกปฏิบัติในสถานที่จริง (4) เกษตรกรต้องการความรู้ด้านการปรับปรุงคุณภาพน้ำยาง การแปรรูปผลผลิต ผ่านบุคคลจากภาครัฐสื่อสิ่งพิมพ์สื่ออิเล็กทรอนิกส์และวิธีการส่งเสริมแบบฝึกปฏิบัติ และการสาธิตข้อเสนอแนะจากการวิจัย (1) ส่งเสริมกิจกรรมเสริมในสวนยางพาราเพื่อช่วยเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกรและ (2) ถ่ายทอดความรู้โดยใช้แผ่นพับ คู่มือ โปสเตอร์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และวิธีการฝึกปฏิบัติ

คำสำคัญ ยางพารา การส่งเสริม การพัฒนาการผลิต

¹ นักศึกษาหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ssarapee@hotmail.com

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. แชนงวิสาส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช artoom@hotmail.com

³ รองศาสตราจารย์ ดร. แชนงวิสาส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช arkjin@hotmail.com

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 7

The 7th STOU National Research Conference

Abstract

The objectives of this research were to study (1) fundamental socio-economic condition (2) rubber production condition (3) problems and suggestions (4) guidelines for the extension and development of farmers in Mueangnan District, Nan province. Research population was a number of 2,562 farmers registered as rubber growers. By simple random sampling, 190 farmers were selected to be the sample group. Data was collected by interview and analyzed by computer program. Statistics used in data analysis were frequency, percentage, minimum value, maximum value, mean, standard deviation and ranking. Findings from the study were as follows: (1) Most of the farmers were male and finished primary school. Their average age was 52.59 years. Their average number of family member was 3.94 persons, while the average labor was 2.25 persons. The average income from agricultural sector was 97,671.98 baht/year while the average income from non-agricultural sector was 72,326.32 baht/year. The average of total income was 169,468.94 baht/year. Their average total expenditure was 82,547.37 baht/year. Their average total debt was 208,340.74 baht/year. Their average owned occupied area was 12.75 rai (1 rai = 1,600 m²). The average area for planting rubber was 8.90 rai (1 rai = 1,600 m²). The average age of rubber tree was 7.74 years. (2) Rubber plantation was on plain and foot hill. RRIM 600 variety was planted. Soil preparation was done by turning over soil. Planting distance: 3 x 7 m. and 4 x 6 m. Both rock phosphate and organic fertilizer were applied at the bottom of the planting hole prior to planting. They did not use Intercropping. Organic and chemical fertilizers were applied. Pruning took place in the first 1-3 years. Disease outbreak and insects were found at low level. Tapping started at the average age of rubber tree, 6.64 years by tapping half of the tree for 2 days and stop for 1 day during 02.00-06.00 am. It was mostly produced in cup lump. The average yield was 320.68 kg/rai. They would like to form up production and rubber processing group, wishing to sell products to local collectors through forming the groups, bidding and have a price check before selling. Hopefully, they would receive money once the selling completed. (3) Problems encountered included rubber price, water in dry season. Therefore, it was suggested the government to in charge of price or support production factor, price guarantee and training that places an emphasis on demonstration including onsite practice. (4) Farmers needed knowledge regarding improvement of latex, product processing by official staff, printed media, electronic media, extension methods in practice and demonstration. Suggestions from the study: (1) promote additional activity in rubber plantation so as to increase revenue for the farmers and (2) transfer knowledge by using brochure, manual, posters, electronic media and how to practice.

Keywords: Rubber, Extension, Development and production

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 7

The 7th STOU National Research Conference

บทนำ

ยางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจสำคัญของประเทศ สร้างรายได้ส่งออกมาเป็นอันดับสอง และมีปริมาณการส่งออกยางธรรมชาติเป็นอันดับหนึ่งของโลกมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2534 เดิมพื้นที่ที่มีการปลูกยางส่วนใหญ่อยู่ในภาคใต้และภาคตะวันออก แต่ในปัจจุบันมีการขยายการปลูกเพิ่มขึ้นไปยังภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคตะวันตก พื้นที่ที่เหมาะสมแก่การปลูกยางทั่วประเทศมีทั้งหมด 55.1 ล้านไร่ แต่พื้นที่ปลูกจริงมีประมาณ 22 ล้าน ไร่ เกษตรกร 1,200,000 คน สร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ 4 แสนล้านบาท

จังหวัดน่านเริ่มต้นปลูกยางพารามาตั้งแต่ ปี 2530 และมีการส่งเสริมปลูกยางพาราตั้งแต่ ปี 2552 ปัจจุบันมีพื้นที่ปลูกจำนวน 162,177.50 ไร่ และเป็นพื้นที่ที่สามารถกรีดยางได้แล้ว จำนวน 65,359 ไร่ โดยเฉพาะอำเภอเมืองน่าน มีเกษตรกรที่ทำสวนยางพารา 2,562 ราย พื้นที่ปลูกยางพารา 25,277 ไร่ และสามารถกรีดยางได้แล้ว จำนวน 13,462 ไร่ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557 ราคายางพาราเริ่มปรับตัวและลดลงอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน ซึ่งปัญหาดังกล่าวมีผลกระทบโดยตรงกับเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่แปรรูปผลผลิตเป็นยางก้อนถ้วย ซึ่งมีมูลค่าค่อนข้างต่ำ มีการแปรรูปเป็นยางแผ่นและขายเป็นน้ำยางสดบ้างเพียงบางส่วน ดังนั้น การศึกษาการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตยางพาราของเกษตรกร จะทำให้ทราบถึงสภาพการผลิตยางพารา ปัญหา และความต้องการของเกษตรกร ซึ่งจะนำไปสู่แนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตยางพาราในพื้นที่จังหวัดน่านต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรในอำเภอเมืองน่าน จังหวัดน่าน (2) สภาพการผลิตยางพาราของเกษตรกรในอำเภอเมืองน่าน จังหวัดน่าน (3) ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรในอำเภอเมืองน่าน จังหวัดน่าน (4) แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตยางพาราของเกษตรกรในอำเภอเมืองน่าน จังหวัดน่าน

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 7

The 7th STOU National Research Conference

กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) โดยทำการศึกษาข้อมูลจากเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราที่ขึ้นทะเบียนปลูกยางพารากับกรมส่งเสริมการเกษตร ปี 2558/59 ในอำเภอเมืองน่าน จังหวัดน่าน จำนวน 2,562 ราย กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณของ Taro Yamane โดยยอมให้มีความคลาดเคลื่อน 0.7% ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 190 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย จัดเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์มีลักษณะคำถามแบบปลายปิด (Close-ended Question) และแบบปลายเปิด (Open-ended Question) ทำการทดสอบหาความเชื่อมั่น (reliability consistency) ตามวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นดังนี้ ด้านความรุนแรงในการขอโรคและแมลง มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.910 ด้านความต้องการความรู้ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.928 ด้านช่องทางการส่งเสริม มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.876 ด้านวิธีการส่งเสริม มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.841 และด้านปัญหา มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.896 นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป อธิบายลักษณะข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดอันดับ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 7

The 7th STOU National Research Conference

ผลการวิจัย

1. **สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจ** สภาพพื้นฐานทางสังคม พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย มีสถานภาพสมรส อายุเฉลี่ย 52.59 ปี จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.94 คน และจำนวนแรงงาน เฉลี่ย 2.25 คนสภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ พบว่า เกษตรกรมีรายได้จากการทำอาชีพในภาคการเกษตร เฉลี่ย 97,671.98 บาทต่อปี รายได้จากการทำอาชีพนอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 72,326.32 บาทต่อปี รวมรายได้ของครัวเรือน เฉลี่ย 169,468.94 บาทต่อปี มีรายจ่ายรวมของครัวเรือนเฉลี่ย 82,547.37 บาทต่อปี และมีหนี้สินรวมของครัวเรือนเฉลี่ย 208,340.74 บาทต่อปี ด้านพื้นที่ถือครองในการเกษตรเกษตรกรส่วนใหญ่มีพื้นที่ทำการเกษตรเป็นของตนเอง เฉลี่ยแล้วมีพื้นที่ทำกิน 12.75 ไร่ต่อครัวเรือน มีพื้นที่ปลูกยางพาราเฉลี่ย 8.90 ไร่ และต้นยางพารามีอายุเฉลี่ย 7.74

2. **สภาพการผลิตด้านสภาพพื้นที่ปลูกยางพารา** พบว่า พื้นที่ปลูกยางพาราของเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบ และพื้นที่เชิงเขา ลักษณะดินเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ด้านการปลูกยางพารา พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้พันธุ์ยางพาราพันธุ์ RRIM 600 โดยซื้อเอง และบางรายได้รับสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ เกษตรกรมีการไถเตรียมดินทั้งไถพลิกดินและไถพรวนดิน ใช้ระยะปลูกอยู่ที่ 3 x 7 เมตร และ 4 x 6 เมตร มีการใส่ปุ๋ยหินฟอสเฟตและปุ๋ยอินทรีย์คอกผู้กันรองกันหลุมก่อนปลูก หลักรากปลูกยางพาราแล้วเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่นิยมปลูกพืชร่วมพืชแซม ด้านการดูแลรักษา พบว่า ในระยะก่อนเปิดกรีด เกษตรกรส่วนใหญ่ มีการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ และปุ๋ยเคมี โดยวิธีการหว่าน เฉลี่ย 1.20 ครั้งต่อปี ในช่วงเดือนพฤษภาคมถึงเดือนมิถุนายน ในระยะหลังเปิดกรีดเกษตรกรส่วนใหญ่มีการใช้ปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยเคมี โดยวิธีการหว่าน เฉลี่ย 1.12 ครั้งต่อปี ในช่วงเดือนมิถุนายนถึงเดือนกันยายน เกษตรกรส่วนใหญ่ทำการตัดแต่งกิ่งต้นยางพาราในช่วง 1-3 ปี แรก มีการกำจัดวัชพืชเฉลี่ย 1.47 ครั้งต่อปี โดยส่วนใหญ่ใช้แรงงานคน ในเรื่องโรคและแมลงศัตรูยางพาราพบการระบาดของในระดับน้อยไม่กระทบต่อผลผลิต เกษตรกรส่วนใหญ่จึงไม่มีการป้องกันกำจัดโรคและศัตรูยางพารา หากมีการป้องกันกำจัดก็จะใช้วิธีการป้องกันกำจัดแบบผสมผสาน ด้านการกรีดยางพารา พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ เริ่มกรีดยางพาราเมื่ออายุต้นยางพาราเฉลี่ย 6.64 ปี โดยใช้ระบบการกรีดครั้งต้นสองวันเว้นหนึ่งวัน ในช่วงระหว่างเวลา 02.00 – 06.00 น. ด้านการผลิตและการแปรรูปยางพารา พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ผลิตเป็นยางก้อนถ้วย มีผลผลิตเฉลี่ย 320.68 กิโลกรัมต่อไร่ การรวมกลุ่มในชุมชนยังมีบางกลุ่มและ เกษตรกรส่วนใหญ่มีความต้องการรวมกลุ่มผลิตและแปรรูปยางพารา ในรูปของยางแผ่นรมควัน และยางแผ่นดิบ ด้านการตลาดยางพารา พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ จำหน่ายให้กับผู้รวบรวมในท้องถิ่น โดยผ่านการรวมกลุ่มและมีการประมูลราคา และตรวจสอบราคาก่อนการขายผลผลิตจากแหล่งต่างๆ ซึ่งราคาที่ได้รับส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับพ่อค้า เกษตรกรส่วนใหญ่รวมกลุ่มเพื่อขายผลผลิตอย่างถาวร และได้รับเงินทันทีหลังจากการขายผลผลิต

3. **ปัญหาและ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการผลิตยางพารา** ด้านปัญหาราคายางพาราไม่แน่นอน และการขาดน้ำในฤดูแล้งมีปัญหา (ร้อยละ 93.2) ภัยธรรมชาติมีปัญหาลูกกลาง (ร้อยละ 87.9) สถานที่รับซื้อยางพารา (ร้อยละ 77.4) โรคและแมลงศัตรูยางพารา (ร้อยละ 76.3) การแปรรูปยางพารา (ร้อยละ 73.2) การขนส่งผลผลิตยางพารา (ร้อยละ 72.6) การปลูกและการดูแลรักษาสวนยาง (ร้อยละ 69.5) ขาดแคลนแรงงาน (ร้อยละ 67.3) กิจกรรมเสริมในสวนยางพารา (ร้อยละ 66.8) การกรีดยางพารา (ร้อยละ 65.8) การเก็บรักษาผลผลิตยางพารา (ร้อยละ 65.3) การปลูกพืชร่วมและพืชแซม (ร้อยละ 60.0) การรวมกลุ่มเกษตรกร (ร้อยละ 53.7) ระยะเวลาการรับเงินหลังจากการขายผลผลิต (ร้อยละ 50.0) และพื้นที่ปลูกยางพาราไม่เหมาะสม (ร้อยละ 48.9) มีปัญหาน้อย ด้านข้อเสนอแนะ เกษตรกรต้องการให้หน่วยงานภาครัฐดูแลในเรื่องของราคาปัจจัยการผลิตที่มีราคาสูง หรือสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้มากขึ้นเพื่อช่วยให้ต้นทุนการผลิตลดลง การตลาดและการ

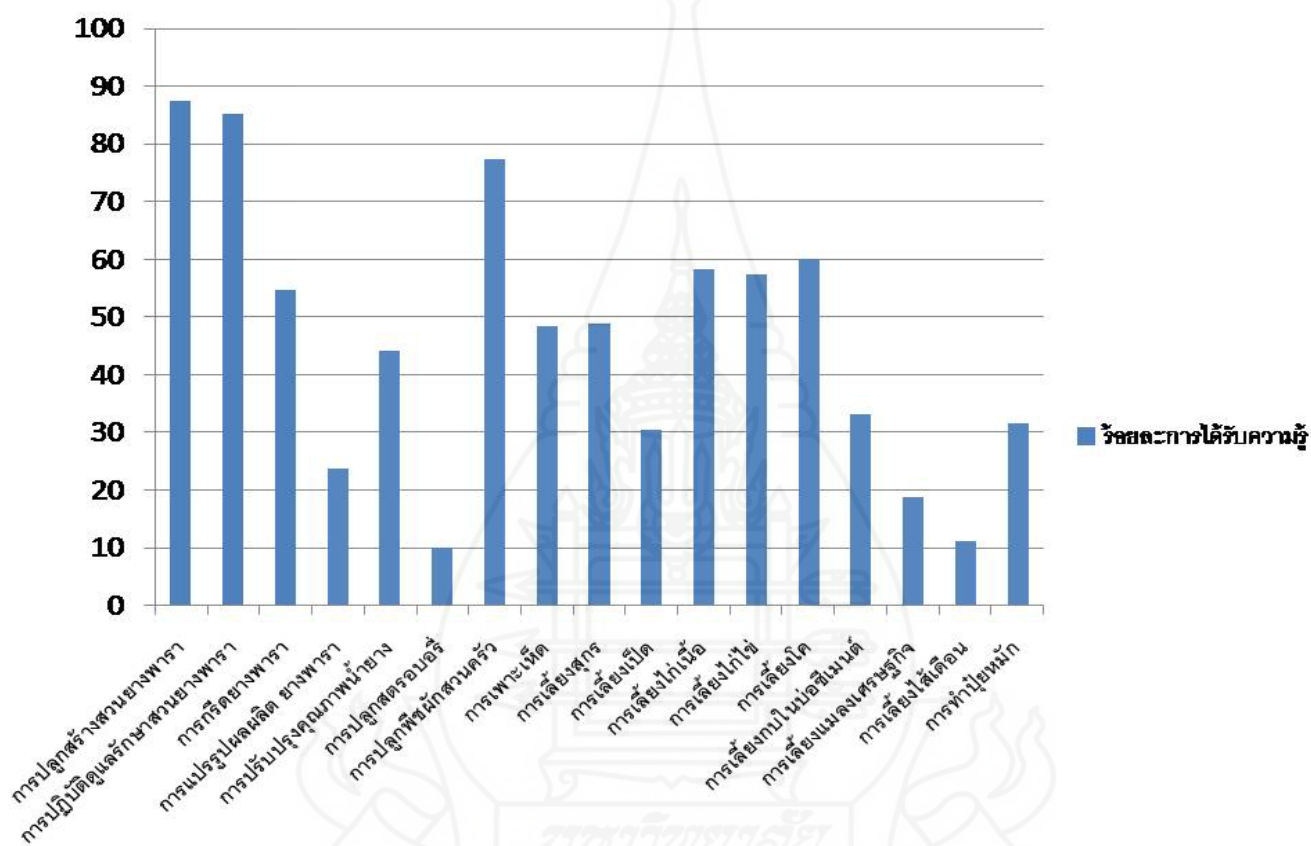

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 7

The 7th STOU National Research Conference

จำหน่าย เกษตรกรเสนอแนะให้หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องช่วยในเรื่องการประกันราคาผลผลิตยางพารา เกษตรกรมีความต้องการให้เจ้าหน้าที่ภาครัฐเข้ามาดูแลในการผลิตมากขึ้น จัดโครงการอบรมที่เน้นการสาธิตและฝึกปฏิบัติในสถานที่จริง เพื่อที่เกษตรกรสามารถนำไปปฏิบัติและประยุกต์ใช้ได้ในพื้นที่ของตนเอง

4. การได้รับความรู้และความต้องการได้รับการส่งเสริมการผลิตยางพารา การส่งเสริมการผลิตยางพาราของเกษตรกร อำเภอเมืองน่าน จังหวัดน่าน สรุปผลดังภาพที่ 1-2

ภาพที่ 1 การได้รับความรู้ในการผลิตยางพารา

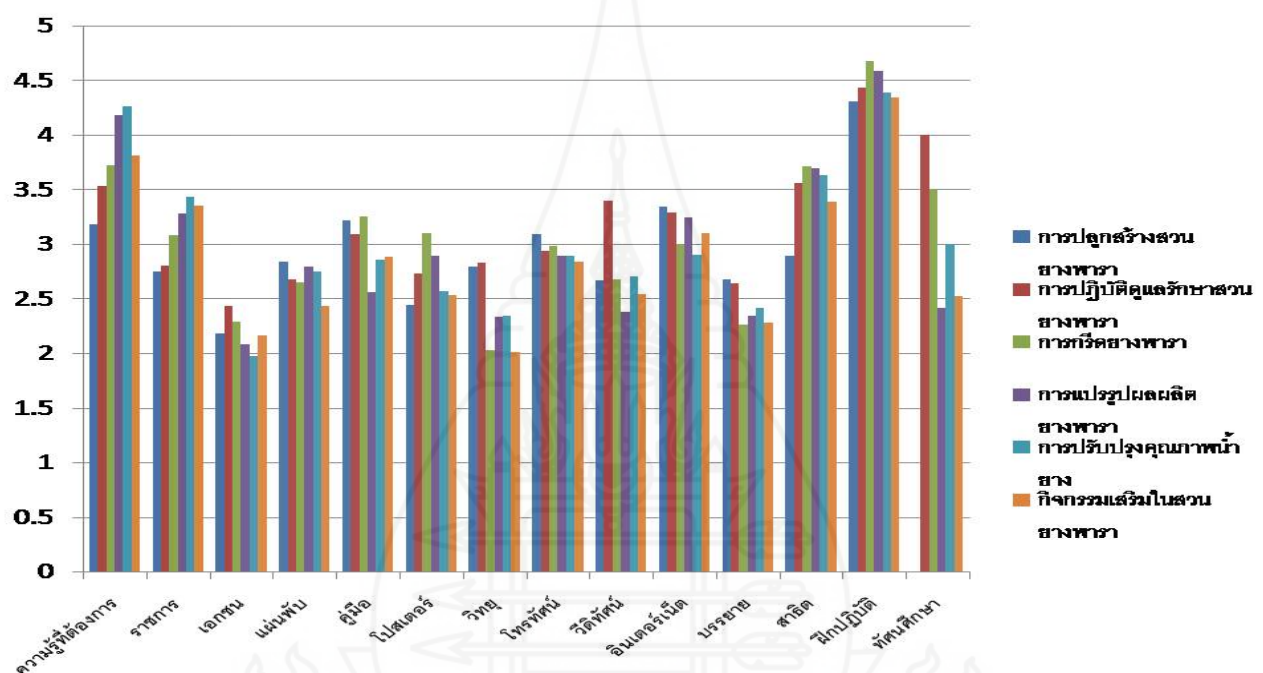

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 7

The 7th STOU National Research Conference

จากภาพที่ 1 การได้รับความรู้ในการผลิตยางพารา สรุปได้ดังนี้

การได้รับความรู้ในการผลิตยางพารา พบว่า เกษตรกรได้รับความรู้มากในประเด็นการปลูกสร้างสวนยางพารา รองลงมาคือ การปฏิบัติดูแลรักษาสวนยางพารา การปลูกพืชผักสวนครัว การเลี้ยงโค การกรีดยางพารา การเลี้ยงไก่เนื้อ การเลี้ยงไก่ไข่ การเลี้ยงสุกร การเพาะเห็ด การปรับปรุงคุณภาพน้ำยางพารา การเลี้ยงกบในบ่อซีเมนต์ การทำปุ๋ยหมัก การเลี้ยงเป็ด การแปรรูป การเลี้ยงแมลงเศรษฐกิจ การเลี้ยงไส้เดือน และการปลูกสตรอบอรี่ ตามลำดับ

ภาพที่ 2 ความต้องการได้รับการส่งเสริมการผลิตยางพารา

จากภาพที่ 2 ความต้องการได้รับการส่งเสริมการผลิตยางพารา สรุปได้ดังนี้

1) ความต้องการความรู้ พบว่า เกษตรกรต้องการความรู้ระดับมากที่สุดคือ ด้านการปรับปรุงคุณภาพน้ำยางพารา ระดับมาก คือ การแปรรูปผลผลิตยางพารา กิจกรรมเสริมในสวนยางพารา และการกรีดยางพารา ระดับปานกลาง คือ การปฏิบัติดูแลรักษาสวนยางพารา และการปลูกสร้างสวนยางพารา

2) ความต้องการช่องทางในการส่งเสริม

การปลูกสร้างสวนยางพารา พบว่า เกษตรกรมีความต้องการช่องทางในระดับปานกลาง คือ อินเทอร์เน็ต คู่มือโทรทัศน์ แผ่นพับ วิทยุ วีดิทัศน์ และสื่อบุคคลจากหน่วยงานภาครัฐ มีความต้องการในระดับน้อย คือ โปสเตอร์ และสื่อบุคคลจากหน่วยงานเอกชน

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 7

The 7th STOU National Research Conference

การปฏิบัติดูแลรักษาสวนยาง พบว่า เกษตรกรมีความต้องการช่องทางในระดับปานกลาง คือ วิดีทัศน์ อินเทอร์เน็ต คู่มือ โทรทัศน์ วิทยุ สื่อบุคคลจากหน่วยงานราชการ ไปสเตอร์ และแผ่นพับ คือ สำหรับสื่อบุคคลจากหน่วยงานเอกชนมีความต้องการในระดับน้อย

การกรีดยางพารา พบว่า เกษตรกรมีความต้องการช่องทางในระดับปานกลาง คือ คู่มือ ไปสเตอร์ สื่อบุคคลจากหน่วยงานราชการ อินเทอร์เน็ต โทรทัศน์ วิดีทัศน์ และแผ่นพับ มีความต้องการช่องทางในระดับน้อยคือ สื่อบุคคลจากหน่วยงานเอกชน และวิทยุ

การแปรรูปผลผลิตยางพารา พบว่าเกษตรกรมีความต้องการช่องทางในระดับปานกลาง คือ สื่อบุคคลจากหน่วยงานราชการ อินเทอร์เน็ต ไปสเตอร์ โทรทัศน์ และแผ่นพับ มีความต้องการช่องทางในระดับน้อยคือ คู่มือ วิดีทัศน์ วิทยุ และสื่อบุคคลจากหน่วยงานเอกชน

การปรับปรุงคุณภาพน้ำยาง พบว่าเกษตรกรมีความต้องการสื่อบุคคลจากหน่วยงานราชการ ในระดับมาก คือ มีความต้องการช่องทางในระดับปานกลาง คือ อินเทอร์เน็ต โทรทัศน์ คู่มือ แผ่นพับ และวิดีโอ มีความต้องการช่องทางในระดับน้อยคือ ไปสเตอร์ วิทยุ และสื่อบุคคลจากหน่วยงานเอกชน

กิจกรรมเสริมในสวนยางพารา พบว่าเกษตรกรมีความต้องการช่องทางในระดับปานกลาง คือ สื่อบุคคลจากหน่วยงานราชการ อินเทอร์เน็ต คู่มือ และโทรทัศน์ มีความต้องการช่องทางในระดับน้อยคือ วิดีทัศน์ ไปสเตอร์ แผ่นพับ สื่อบุคคลจากหน่วยงานเอกชน และวิทยุ

3) ความต้องการวิธีการส่งเสริม

การปลูกสร้างสวนยางพารา พบว่า เกษตรกรมีความต้องการวิธีการส่งเสริมโดยการฝึกปฏิบัติมากที่สุด มีความต้องการในระดับปานกลาง คือ การสาธิต และการบรรยาย

การปฏิบัติดูแลรักษาสวนยาง พบว่า เกษตรกรมีความต้องการวิธีการส่งเสริมโดยการฝึกปฏิบัติมากที่สุด มีความต้องการในระดับมาก คือ การทัศนศึกษาและการสาธิต สำหรับการบรรยายมีความต้องการในระดับปานกลาง

การกรีดยางพารา พบว่า เกษตรกรมีความต้องการวิธีการส่งเสริมโดยการฝึกปฏิบัติมากที่สุด มีความต้องการในระดับมาก คือ การสาธิต และการทัศนศึกษา สำหรับการบรรยายมีความต้องการในระดับน้อย

การแปรรูปผลผลิตยางพารา พบว่าเกษตรกรมีความต้องการวิธีการส่งเสริมโดยการฝึกปฏิบัติมากที่สุด มีความต้องการวิธีการส่งเสริมโดยการสาธิตในระดับมาก และมีความต้องการในระดับน้อยคือ การทัศนศึกษา และการบรรยาย

การปรับปรุงคุณภาพน้ำยาง พบว่าเกษตรกรมีความต้องการวิธีการส่งเสริมโดยการฝึกปฏิบัติมากที่สุด โดยวิธีการสาธิตในระดับมาก โดยการทัศนศึกษาในระดับปานกลาง และการบรรยายในระดับน้อย

กิจกรรมเสริมในสวนยางพารา พบว่าเกษตรกรมีความต้องการวิธีการส่งเสริมโดยการฝึกปฏิบัติมากที่สุด มีความต้องการวิธีการส่งเสริมโดยการสาธิตในระดับมาก และมีความต้องการในระดับน้อยคือ การบรรยาย และการทัศนศึกษา

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง การส่งเสริมและพัฒนาการผลิตยางพาราในพื้นที่อำเภอเมืองน่าน จังหวัดน่าน มีหัวข้อที่สามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ด้านสภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 7

The 7th STOU National Research Conference

1.1 สภาพพื้นฐานทางสังคม พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 41 – 60 ปี อายุโดยเฉลี่ย 52.59 ปี มีสถานภาพสมรส จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.94 คน และจำนวนแรงงาน เฉลี่ย 2.25 คน สอดคล้องกับ จีรพร ยศอาลัย (2557:50) ซึ่งศึกษา การปลูกยางพาราทดแทนการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในอำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุระหว่าง 41-50 ปี ส่วนใหญ่ จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ส่วนใหญ่มีสมาชิกในครัวเรือนระหว่าง 3 – 4 คน และมีจำนวนแรงงานในครัวเรือน ระหว่าง 1-2 คน และเนตินัย พระไตรยะ (2551:31) ซึ่งศึกษาเรื่อง การศึกษาประสิทธิภาพการผลิตยางพาราในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย โดยวิธีเส้นพรมแดนการผลิตเชิงพื้นที่ พบว่า ส่วนใหญ่เกษตรกรมีอายุ 46 – 50 ปี ประกอบอาชีพเกษตรกรรมร่วมกับการปลูกยางพารา การศึกษาอยู่ระดับประถมศึกษา

1.2 สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ พบว่า เกษตรกรมีรายได้จากการทำอาชีพในภาคการเกษตร เฉลี่ย 97,671.98 บาทต่อปี รายได้จากการทำอาชีพนอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 72,326.32 บาทต่อปี รวมรายได้ของครัวเรือน เฉลี่ย 169,468.94 บาทต่อปี มีรายจ่ายรวมของครัวเรือนเฉลี่ย 82,547.37 บาทต่อปี และมีหนี้สินรวมของครัวเรือนเฉลี่ย 208,340.74 บาทต่อปี ด้านพื้นที่ถือครองในการเกษตรเกษตรกรส่วนใหญ่มีพื้นที่ทำการเกษตรเป็นของตนเอง เฉลี่ยแล้วมีพื้นที่ทำกิน 12.75 ไร่ต่อครัวเรือน มีพื้นที่ปลูกยางพาราเฉลี่ย 8.90 ไร่ และต้นยางพารามีอายุเฉลี่ย 7.74 ปี สอดคล้องกับ จีรพร ยศอาลัย(2557:61) ซึ่งศึกษา การปลูกยางพาราทดแทนการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในอำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ มีรายได้ระหว่าง 1 – 200,000 บาท และเนตินัย พระไตรยะ (2551:41) ซึ่งศึกษาเรื่อง การศึกษาประสิทธิภาพการผลิตยางพาราในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทยโดยวิธีเส้นพรมแดนการผลิตเชิงพื้นที่ พบว่า เกษตรกรมีขนาดพื้นที่ในการปลูกยางเฉลี่ย 8.74 ไร่

2. ด้านสภาพการผลิตยางพารา

2.1 สภาพพื้นที่ปลูกยางพารา พบว่า พื้นที่ปลูกยางพาราของเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบ และพื้นที่เชิงเขา สอดคล้องกับ วรณธิดา เบญจกุล (2556:บทคัดย่อ) ซึ่งศึกษาการผลิตยางพาราและความต้องการการส่งเสริมการเกษตรของเกษตรกรในอำเภอบางประเหลียน จังหวัดตรัง พบว่า พื้นที่ปลูกส่วนใหญ่เป็นที่ราบ และจีรพร ยศอาลัย (2557:63) ซึ่งศึกษา การปลูกยางพาราทดแทนการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในอำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีพื้นที่ปลูกเป็นเขาลาดชันเล็กน้อย

2.2 การปลูกยางพารา พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้พันธุ์ยางพาราพันธุ์ RRIM 600 โดยซื้อเอง และบางรายได้รับสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ เกษตรกรมีการไถเตรียมดินทั้งไถพลิกดินและไถพรวนดิน ใช้ระยะปลูกอยู่ที่ 3 x 7 เมตร และ 4 x 6 เมตร มีการใส่ปุ๋ยหินฟอสเฟตและปุ๋ยอินทรีย์ควบคู่กันรองกันหลุมก่อนปลูก หลังจากปลูกยางพาราแล้วเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่นิยมปลูกพืชร่วมพืชแซมมีความสอดคล้องกับ จีรพร ยศอาลัย (2557:72) ซึ่งศึกษา การปลูกยางพาราทดแทนการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในอำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกยางพันธุ์ RRIM 600 และใช้ระยะปลูก 3 x 7 เมตร เช่นเดียวกับ วรณธิดา เบญจกุล (2556:บทคัดย่อ) ซึ่งศึกษาการผลิตยางพาราและความต้องการการส่งเสริมการเกษตรของเกษตรกรในอำเภอบางประเหลียน จังหวัดตรัง พบว่า เกษตรกรปลูกยางพันธุ์ RRIM 600 ด้วยระยะ 3 x 7 เมตรและเนตินัย พระไตรยะ (2551:36) ซึ่งศึกษาเรื่อง การศึกษาประสิทธิภาพการผลิตยางพาราในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย โดยวิธีเส้นพรมแดนการผลิตเชิงพื้นที่ พบว่า เกษตรกรประมาณร้อยละ 95 เลือกใช้ระยะปลูก 3 x 7 เมตร และมีจำนวนต้นยางพาราต่อไร่อยู่ระหว่าง 76 – 80 ต้นต่อไร่ และเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างทุกรายเลือกใช้ยางพันธุ์ RRIM 600 ซึ่งเป็นยางที่

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 7

The 7th STOU National Research Conference

เหมาะสมที่สุดในการปลูกในภาคเหนือ ในการปลูกพืชแซมระหว่างแถวขางพารา พบว่า เกษตรกรร้อยละ 19 ที่ไม่ปลูกพืชแซมระหว่างแถวขางพาราในช่วงขางพาราอายุ 1 – 3 ปี โดยให้เหตุผลว่าต้นขางพาราโตแล้วปลูกพืชแซมไม่ค่อยได้ผล และบางรายเข้าใจว่าพืชแซมจะไปแย่งปุ๋ยของต้นขางพารา

2.3 การดูแลรักษา พบว่า ในระยะก่อนเปิดกรีดเกษตรกรส่วนใหญ่ มีการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ และปุ๋ยเคมี โดยวิธีการหว่านเฉลี่ย 1.20 ครั้งต่อปี ในช่วงเดือนพฤษภาคมถึงเดือนมิถุนายน ในระยะหลังเปิดกรีดเกษตรกรส่วนใหญ่มีการใช้ปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยเคมี โดยวิธีการหว่าน เฉลี่ย 1.12 ครั้งต่อปี ในช่วงเดือนมิถุนายนถึงเดือนกันยายน เกษตรกรส่วนใหญ่ทำการตัดแต่งกิ่งต้นขางพาราในช่วง 1-3 ปี แรก มีการกำจัดวัชพืชเฉลี่ย 1.47 ครั้งต่อปี โดยส่วนใหญ่ใช้แรงงานคน พบการระบาดของโรคและแมลงศัตรูขางพาราในระดับน้อย เกษตรกรส่วนใหญ่จึงไม่มีการป้องกันกำจัด สำหรับเกษตรกรที่มีการป้องกันกำจัดก็จะใช้วิธีการป้องกันกำจัดแบบผสมผสาน สอดคล้องกับ วรณธิดา เบญจกุล (2556:บทคัดย่อ) ซึ่งศึกษา การผลิตขางพาราและความต้องการการส่งเสริมการเกษตรของเกษตรกรในอำเภอบางปะเหลียน จังหวัดตรัง พบว่า เกษตรกรมีการกำจัดวัชพืชทุกปีโดยใช้แรงงานคนใช้ปุ๋ยเคมีจำนวน 2 ครั้งต่อปี ช่วงเดือนเมษายน - พฤษภาคมและเดือนสิงหาคม - กันยายนโดยการหว่าน เกษตรกรมากกว่าครึ่งใช้ปุ๋ยอินทรีย์ชนิดอื่นๆ จำนวน 1 ครั้งต่อปีช่วงเดือนเดียวกันกับการใช้ปุ๋ยเคมีโดยการหว่านพบโรคและแมลงศัตรูระบาดแต่ไม่ได้ป้องกันกำจัด และเนตินัย พระไตรยะ (2551:39) ซึ่งศึกษาเรื่อง การศึกษาประสิทธิภาพการผลิตขางพาราในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทยโดยวิธีเส้นพรมแดนการผลิตเชิงพื้นที่ พบว่า เกษตรกรมีการใช้ปุ๋ยร่วมกัน คือ ปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยเคมี ซึ่งใส่ปุ๋ยประมาณ 2 – 3 ครั้งต่อปี และโดยส่วนมากเกษตรกรไม่นิยมใช้สารเคมี/ยาปราบศัตรูพืชในการกำจัดวัชพืช ส่วนใหญ่จะการใช้การถางหญ้า ไถกลบ

2.4 การกรีดขางพารา พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ เริ่มกรีดขางพาราเมื่ออายุต้นขางพาราเฉลี่ย 6.64 ปี โดยใช้ระบบการกรีดครั้งต้นสองวันเว้นหนึ่งวัน ในช่วงระหว่างเวลา 02.00 – 06.00 น. สอดคล้องกับ วรณธิดา เบญจกุล (2556:บทคัดย่อ) ซึ่งศึกษา การผลิตขางพาราและความต้องการการส่งเสริมการเกษตรของเกษตรกรในอำเภอบางปะเหลียน จังหวัดตรัง พบว่า เกษตรกรใช้ระบบกรีดถี่ช่วงเวลา 02.00-04.00 น. และเนตินัย พระไตรยะ (2551:36) ซึ่งศึกษาเรื่อง การศึกษาประสิทธิภาพการผลิตขางพาราในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทยโดยวิธีเส้นพรมแดนการผลิตเชิงพื้นที่ พบว่า เกษตรกรตัวอย่างทุกรายเลือกใช้ระบบกรีดแบบสองวันเว้นหนึ่งวัน

2.5 การผลิตและการแปรรูปขางพารา พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ผลิตเป็นยางก้อนถ้วย สอดคล้องกับวิทยา ชันติยู (2552:62) ซึ่งศึกษาเรื่อง การผลิตขางพาราของเกษตรกรอำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย พบว่า เกษตรกรร้อยละ 97.4 มีการผลิตในรูปยางก้อนถ้วย

2.6 การตลาดขางพารา พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ จำหน่ายให้กับผู้รวบรวมในท้องถิ่น โดยผ่านการรวมกลุ่มและมีการประมูลราคา และตรวจสอบราคาก่อนการขายผลผลิตจากแหล่งต่างๆ ซึ่งราคาที่ได้รับส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับพ่อค้า เกษตรกรส่วนใหญ่รวมกลุ่มเพื่อขายผลผลิตอย่างถาวร และได้รับเงินทันทีหลังจากการขายผลผลิตสอดคล้องกับธนศ เย่องกระโทก (2553:74) ซึ่งศึกษาเรื่อง การศึกษาแนวทางการพัฒนาการตลาดขางพาราในจังหวัดมุกดาหาร พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ขายให้กับตลาดประมูลขางพาราที่สถาบันเกษตรกรจัดตั้งขึ้น รองลงมาคือ ขายให้พ่อค้าขางพาราระดับท้องถิ่น เกษตรกรส่วนใหญ่มีการเปรียบเทียบราคายางก่อนนำไปขาย และเกษตรกรส่วนใหญ่ขายเป็นเงินสด

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 7

The 7th STOU National Research Conference

3. ด้านปัญหาและข้อเสนอแนะ

ปัญหาการผลิตยางพาราของเกษตรกรโดยรวมมีน้อย แยกได้ตามประเด็น ดังนี้ประเด็นที่มีปัญหามาก ได้แก่ ราคาขายพาราไม่แน่นอนและการขาดน้ำในฤดูแล้ง สอดคล้องกับ จีรพร ยศอาลัย (2557:83) ซึ่งศึกษา การปลูกยางพาราทดแทนการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในอำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน พบว่าเกษตรกรมีปัญหาในเรื่องของการขาดแหล่งน้ำในระดับมาก และประเด็นที่มีปัญหาปานกลาง ได้แก่ โรคและแมลงศัตรูยางพารา ซึ่งสอดคล้องกับ วรณธิดา เบญจกุล (2556:บทคัดย่อ) ซึ่งศึกษา การผลิตยางพาราและความต้องการการส่งเสริมการเกษตรของเกษตรกรในอำเภอบางประเหลียน จังหวัดตรัง พบว่า ปัญหาที่พบในระดับมาก ได้แก่ โรคแมลงศัตรู การตลาด วัสดุ และปัจจัยการผลิต

เกษตรกรต้องการให้เจ้าหน้าที่ภาครัฐเข้ามาดูแลในการผลิตมากขึ้น หน่วยงานภาครัฐดูแลในเรื่องของราคาปัจจัยการผลิตที่มีราคาสูง หรือสนับสนุนปัจจัยการผลิตเพื่อช่วยให้ต้นทุนการผลิตลดลง และช่วยในเรื่องการประกันราคาผลผลิตยางพารา สอดคล้องกับ จีรพร ยศอาลัย (2557:89) ซึ่งศึกษา การปลูกยางพาราทดแทนการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในอำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน พบว่า เกษตรกรเสนอแนะด้านการปลูกและบำรุงรักษา ให้ส่งเสริมและสนับสนุนปัจจัยการผลิตราคาถูก (ปุ๋ยยาเคมีฯ) ด้านการตลาด เสนอให้รัฐมีการประกันราคาขายพารา และด้านการส่งเสริมเสนอว่าควรส่งเสริมการถ่ายทอดเทคโนโลยีและฝึกปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง เช่นเดียวกับวรณธิดา เบญจกุล (2556:บทคัดย่อ) ซึ่งศึกษา การผลิตยางพาราและความต้องการการส่งเสริมการเกษตรของเกษตรกรในอำเภอบางประเหลียน จังหวัดตรัง พบว่า เกษตรกรมีข้อเสนอแนะว่ารัฐควรประกันราคาผลผลิตยางและควรมีเจ้าหน้าที่มาเยี่ยมเยียนบ่อยขึ้น

4. ความต้องการในการได้รับการส่งเสริมการผลิตยางพารา

4.1 ความต้องการความรู้ แยกตามประเด็นที่เกษตรกรต้องการ ดังนี้ ความต้องการความรู้มากที่สุดคือ เรื่องการปรับปรุงคุณภาพน้ำยางพารา ความต้องการความรู้มาก ได้แก่ เรื่องการแปรรูปผลผลิต ความต้องการความรู้ปานกลาง ได้แก่ การปฏิบัติดูแลรักษาสวนยางพารา และการปลูกสร้างสวนยางพารา ในภาพรวมเกษตรกรมีความต้องการความรู้ในระดับมาก สอดคล้องกับ วรณธิดา เบญจกุล (2556:บทคัดย่อ) ซึ่งศึกษา การผลิตยางพาราและความต้องการการส่งเสริมการเกษตรของเกษตรกรในอำเภอบางประเหลียน จังหวัดตรัง พบว่า เกษตรกรมีความต้องการความรู้ในระดับมากเกี่ยวกับการปลูกสร้างสวนยางพารา การดูแลรักษาสวนยางพารา การปรับปรุงคุณภาพยาง และการตลาด และสอดคล้องกับ สันหัต ไบลีและคณะ (2551:103) ซึ่งศึกษา ศักยภาพและกำหนดแนวทางในการพัฒนาการปลูกยางพารา พบว่า ผู้ปลูกยางพาราส่วนใหญ่ต้องการความรู้เกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพยาง

4.2 ความต้องการช่องทางในการส่งเสริม พบว่า เกษตรกรมีความต้องการส่งเสริมผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ คือ โทรศัพท์ วิทยุกระจายเสียง สอดคล้องกับ สันหัต ไบลีและคณะ(2551:103) ซึ่งศึกษา ศักยภาพและกำหนดแนวทางในการพัฒนาการปลูกยางพารา พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ต้องการวิธีการส่งเสริมผ่านสื่อมวลชน โดยผ่านทางโทรศัพท์ หอกระจายข่าว วิทยุ

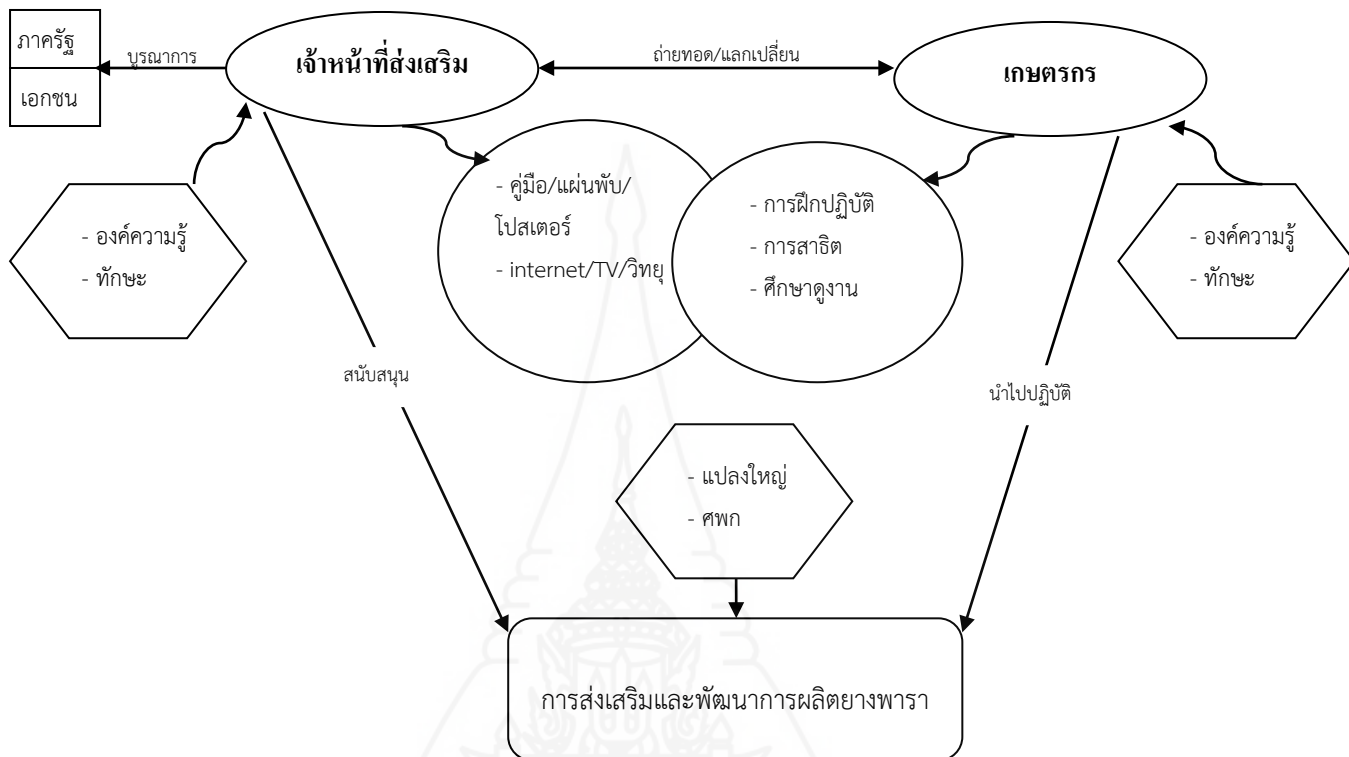
4.3 ความต้องการวิธีการส่งเสริม พบว่าเกษตรกรมีความต้องการวิธีการส่งเสริมโดยการฝึกปฏิบัติ และการสาธิตมากที่สุด สอดคล้องกับ สันหัต ไบลีและคณะ (2551:103) ซึ่งศึกษา ศักยภาพและกำหนดแนวทางในการพัฒนาการปลูกยางพารา พบว่า ผู้ปลูกยางพาราส่วนใหญ่ต้องการวิธีการส่งเสริมแบบทั้งการบรรยายและฝึกปฏิบัติจริง รองลงมาจะเน้นการฝึกปฏิบัติจริง

ดังนั้น จึงสรุปแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตยางพาราเกษตรกรในอำเภอเมืองน่าน จังหวัดน่าน ดังภาพที่ 3

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 7

The 7th STOU National Research Conference

ภาพที่ 3 แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตยางพารา

จากภาพที่ 3 แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตยางพารา อธิบายได้ดังนี้

การพัฒนาการผลิตยางพารา เริ่มจากการบูรณาการร่วมกันของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน โดยนักส่งเสริมต้องมีองค์ความรู้ในเรื่องที่จะถ่ายทอด และมีทักษะในการถ่ายทอดความรู้ เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นแก่เกษตรกร โดยเน้นการฝึกปฏิบัติจริง ใช้เอกสารต่างๆ ประกอบ การศึกษาดูงานให้เห็นสภาพจริง เพื่อให้เกษตรกรสามารถนำไปใช้ได้ในการปฏิบัติจริง โดยใช้กลไกของ ศพก. และแปลงใหญ่ ในการรวมกลุ่มเกษตรกรและนำไปสู่การพัฒนาอย่างแท้จริงและยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ มีข้อควรพิจารณาเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 เกษตรกรมีความต้องการความรู้ในเรื่องการปรับปรุงคุณภาพน้ำยางมากที่สุด รองลงมาคือ การแปรรูปผลผลิตน้ำยางพารา และกลุ่มกิจกรรมเสริมในสวนยางพารา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรที่จะส่งเสริมและพัฒนาเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นแนวทางที่จะช่วยให้เกษตรกรเพิ่มมูลค่าของผลผลิต และมีรายได้เพิ่มจากกิจกรรมเสริมที่สามารถทำควบคู่กับการผลิต

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 7

The 7th STOU National Research Conference

อย่างพาราได้ แต่ต้องขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของปัจจัยในการประกอบกิจกรรมเสริมในแต่ละกิจกรรม โดยเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าไปถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรโดยใช้แผ่นพับ คู่มือ โปสเตอร์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ เป็นเครื่องมือ

1.2 เกษตรกรมีความต้องการสื่อบุคคลากรมากกว่าภาคเอกชน แต่ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรศึกษาค้นคว้าหาความรู้หรือเทคโนโลยีต่างๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจและเพิ่มความเชื่อมั่นให้กับตัวเจ้าหน้าที่ต่อเกษตรกรในการนำวิทยาการใหม่ต่างๆ ไปถ่ายทอดให้กับเกษตรกรเป้าหมาย

1.3 การส่งเสริมควรเน้นวิธีการสาธิต ฝึกปฏิบัติจริง และศึกษาดูงานในสถานที่จริง การรวมกลุ่มให้เกิดศักยภาพในการผลิต การตลาด และอำนาจการต่อรองในด้านต่างๆ เพื่อความมั่นคงและยั่งยืนไม่ต้องพึ่งพาแต่หน่วยงานภาครัฐหรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรศึกษาเปรียบเทียบต้นทุน ผลตอบแทน และผลกระทบด้านต่างๆ ในการแปรรูปผลิตยางพาราแต่ละรูปแบบ
- 2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการทำกิจกรรมเสริมในสวนยางพารา
- 2.3 ควรศึกษาเปรียบเทียบต้นทุน และผลตอบแทน ระหว่างเกษตรกรที่ทำสวนยางพาราเพียงอย่างเดียว กับเกษตรกรที่ทำกิจกรรมเสริมในสวนยางควบคู่ไปด้วย
- 2.4 ควรศึกษาเกี่ยวกับการแปรรูปและระบบตลาดของเกษตรกรที่อยู่ในลักษณะกลุ่ม และรายย่อย
- 2.5 แนวทางการพัฒนาการผลิตและเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา

เอกสารอ้างอิง

- บำเพ็ญ เขียวหวาน, พรชุลย์ นิลวิเศษ, สุนัน สีสั่งข์, ทิพวรรณ ลิ้มกรู, วิชัย ศรีขวัญ, วิโรจน์ แสงบางกา, และคณะ (2557) ประมวลสาระชุดวิชาสังคมไทยกับการบริหารการส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตรหน่วยที่ 1-5. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- นุชนารถ กังพิศดาร และคณะ (2548) ยางพารา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเกษตรจังหวัดน่าน. (2556) สถานการณ์การผลิตยางพาราจังหวัดน่าน . อัดสำเนา
- กองบริหารสินค้าข้อตกลงและมาตรการการค้า กรมการค้าต่างประเทศ. (2558). สินค้ายางพารา, 30 ตุลาคม 2558. <http://www.dft.go.th/Portals>
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2557) แนวทางพัฒนายางพาราทั้งระบบ, 7 พฤศจิกายน 2558. http://www.oae.go.th/download/download_hot/2557/The-rubber-development.pdf
- สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน). (ม.ป.ป.). ความสำคัญต่อเศรษฐกิจและสังคม, 7 พฤศจิกายน 2558. http://www.oae.go.th/download/download_hot/2557/The-rubber-development.pdf
- สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2558) สถานการณ์สินค้าเกษตรที่สำคัญและแนวโน้ม ปี 2558, 30 ตุลาคม 2558. http://www.oae.go.th/download/document_tendency/journalofecon2558.pdf

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 7

The 7th STOU National Research Conference

- จิรพร ยศอาลัย (2557) “การปลูกยางพาราทดแทนการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในอำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน” วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิตแขนงวิชาส่งเสริมการเกษตรสาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- วรรณธิดา เบญจกุล(2556) “การผลิตยางพาราและความต้องการการส่งเสริมการเกษตรของเกษตรกรในอำเภอบางปะเหลียน จังหวัดตรัง” วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิตแขนงวิชาส่งเสริมการเกษตรสาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- เนติชัย พระไตรยะ (2552) “การศึกษาประสิทธิภาพการผลิตยางพาราในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทยโดยวิธีเส้นพรมแดนการผลิตเชิงพื้นที่” วิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิตหาคณิศเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ธเนศ เยื้องกระโทก (2553) “การศึกษาแนวทางการพัฒนาการตลาดยางพาราในจังหวัดมุกดาหาร” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิตคณะเศรษฐศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
- บุญมาก พ่ออามาตย์ (2552) “การพัฒนาการผลิตและการตลาดเพื่อเพิ่มรายได้ของเกษตรกร:กรณีศึกษาเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในอำเภอนิคมน้ำจืดจังหวัดมุกดาหาร” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิตคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
- สันทัต ไบลีและคณะ (2551) “ศึกษาศักยภาพและกำหนดแนวทางในการพัฒนาการปลูกยางพารา” วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
- สถาบันวิจัยยาง (2558) สถิติยางไทย, 30 ตุลาคม 2558. http://www.rubberthai.com/statistic/stat_index.htm
- สุริยา โพธิ์สาวัง (2551) “การปฏิบัติตามหลักการเกษตรที่ดีที่เหมาะสมสำหรับการผลิตยางพาราของเกษตรกรในจังหวัดสกลนคร” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) มหาวิทยาลัยขอนแก่น